

CONVORBIRI LITERARE.

ANUL V.

(1 MARTIE 1871—1 MARTIE 1872).

Redactor: *Jacob Negruzzi.*

IASSI 1872.

TIPOGRAFIA TH. BALASSAN.

CONVORBIRI LITERARE

Apare la 1 și 15 a fiecărei luni.

Abonamentul pe unu anu pentru România liberă 1 galbenu; pentru Austria 6 fl; pentru Germania de Nord 1 galbenu, pentru Svițera, Belgia și Italia 15 franci; pentru Franția și Spania 20 franci.

Abonamentele se facu numai pe unu anu intregu; in Iassi la Tipografia Th. Balasan și la redacțiune, in Bucuresci la librăria Soccec et Comp.

S U M A R I U.

Cătră cetitori.

Frančiada, poemă epică de D. Zamfrol, — critică de D. S. Vărgolici.

Studii asupra Maghiarilor de D. I. Slavici, (Urmare).

Poesii populare din Transilvania, adunate de D-nul N. Petru.

CĂTRA CETITORI

Cu numărul din 15 Februarie viitoru se sfârșese anul al cincele de când aparu „*Convorbirile Literare*“. Ori cine a urmatu deosebitele jurnale literare și sciințifice care s'au publicatu in România, atât de la unirea țerilor incoace, cât și mai inainte, a'trebitu să vadă cu numai foaea noastră a avutu o viață atât de lungă. Câte-va jurnale au mersu păună la durata unui anu, eele mai multe nici nu au atinsu această vĕrstă. *Convorbirile Literare* ănsĕ voru armă și in viitoru a apărĕ regulat și. cu toate că prețul abonamentului este pre micu, pentru ca veniturile să poată echilibra cheltuelile, statornicu in sarcina ce anu luat u asupra-ne și plini de incedere că foaea noastră contribue in margini modeste, la binele comunu, vomu da ăncă jurnalului nostru cu inepĕrea anului al șesele proporții mai intinse decât a avutu in trecutu. Credemu ănsĕ de datoria noastră de a ne adresă ăncă odată direct cătră publicul cetitoru, atât pentru a face o mică dare de samă despre scrierile apărute și despre tendința urmată de noi in juna literatură Română, cât și pentru a respunde la oare care reclamári ce ne-au adresatu unii și alții din credincioșii noștri abonați.

Amu primitu mai multe tânguiri ca nu se scoate o a doua edițiune a volumelor I și II, apoi că in timpurile din urmă s'au publicatu relativ pre multe articule de sciință, că aceasta ar fi făcutu să se restringă din cale afară articulele beletristice care aru trebui să a'bă preferența,

de vreme ce ele sunt iubite de publicul întregu, pe când știința se adresează mai mult, sau mai puțin la unu număr restrinsu de persoane. — Aceste reclamári sunt drepte numai in parte: A retipări două volume atrage după sine cheltueli atât de mari și venituri atât de mici, încât mijloacele de care dispunema nu ne eartă a face aceasta. Ansă scrierile cele însemnate din aceste volume se retipărescu in mare parte de autorii lor inșii, încât publicul tot va putè avè astfeliu materia jurnálului intrucátva completă. In ceea ce privesce preferența dată articulelor de pură știință, respundemu pentru o mai bună lámurire, prin o scurtă dare de samă a scrierilor apărute in acești cinci ani.

Din scrieri dramatice s'a publicatu o tragedie in versuri de D. S. Bodnărescu, mai multe comedii in versuri și prosă de D-nii Alexandri, Slavici, Capșa, Bengescu și I. Negruzzi; câteva extracte de traduceri din Shakspeare și Schiller făcute de D-nii P. P. Carp și I. Negruzzi și unu numeru însemnatu de cântecele comice de D-nii Alexandri și Ianov, genu creatu in literatura română de celu ăntăiu și bine imitatu de celu din urmă.

Novelele, legendele, poveștile și narațiunile formează unu număr mai mare de douedeci, deși toate nu au avutu unu deopotrivă succesu înainte publicului; ear criticale și studiile științifice și literare cu care a făcutu in literatura noastră unu atât de strălucitu începutu D. T. Maiorescu, care apoi a fostu urmatu pe această cale, deși intr'unu modu ma puțin aspru și cu mai multă cruțare pentru sasceptibilitățile contemporanilor, de D-nii A. D. Xenopol, S. Vărgolici, I. Burla și alții, au ocupatu o parte foarte însemnată in foaea noastră. — Istoria deși in margini modeste și mai mult critică, nu a fostu lasată la o parte: D. Xenopol a scrisu mai multe cugetări, demne credem a fi bagate in samă, asupra stării actuale a Românilor; D. Slavici ne aduce interesante descoperiri și cugetări asupra Maghiarilor, vechilor și actualilor noștri dușmani, pe care e bine a-i cunoasce; D. Caragiani asupra Românilor din Macedonia, fraților noștri; și încă alte studii asupra unor istorici păměnteni și străini. — Scrieri satirice in versuri și in prosă, destul de iubite de publicu, nu au lipsitu, asemenea numeroase dări de samă asupra celor mai multe scrieri române apărute; pe lângă aceste câte-va încercări deși slabe încă, asupra științelor naturale și câte-va discursuri nepolitice, rostite in momente solemne. Ansă in numerul celu mai însemnatu s'au publicatu *Poesiile*. Pe aceste, ca unele ce sunt deapurarea începutu literaturilor amu și pusu temelul celu mai mare. In această plăcută materie ne-au trimesu versurile lor mulți autori mai vechi și mai noi, ce e drept, cu deosebire mare in adăncimea inchipuirii, in frumuseța formei, in diversitatea ideilor, in ușurința mănuirii limbei și in cunoscințe prosodice. D-nii V. Alexandri, G. Crețeanu, repos. Constantin Negruzzi, erau cunoscuți de mult in literatura noastră: prin foaea noastră s'au făcutu cunoscuții sau *mai* cunoscuți, D nii V. Pogor, S. Bodnărescu, T. Șerbănescu, N.

Schellitti, M. Eminescu, I. Negruzzi, D-șoara Cugler și alții. Căți-va din autori care dădeau speranță s'au lăsat mai târziu de poezii (M. Cornea, N. Pruncu etc.), alții perseverează pe calea apucată imitându cu mai multu sau mai puțin succesu frumosul și unicul exemplu între Români de activitate literară ce dă D. Vasilie Alexandri. Pe lângă poeziile originale, de care ori ce nepărtinitoru va mărturisi că nu ocupă locul celu de pe urmă întra publicațiile contmporane asemănite, amu tipăritu cu plăcere ori ce poezii populare bine culese din ori ce provință română și traduceri din poeți străini însemnați: s'au publicatu traduceri din Homer, Virgil și Horațiu, din Tasso, din Th. Moore, din V Hugo, Lamartine, Musset etc., ear cele mai multe din poeți germani (Goethe, Schiller, Lessing, Lenau, Heine, Chamisso, Geibel etc.) care precum se scie, strălucescu în rădul ăntăiu în poezia lirică. S'au deosebitu în frumoase traduceri D-nii N. Seheletti, S. Vărgolici, V. Pogor și alții. Că pîntra poezii, fie originale, fie traduse, au pututu să se strecoare și unele slabe, va iertă ori cine își aduce aminte ca eroarea este omenească și că o foare periodică este și a fostu pretutindenea espusă la șovăiri după capriciul timpului și a împrejurărilor.

Aceasta scurtă dare de samă să ne servească de justificare. Numai pentru timpurile din urmă este drept că articulele sciințifice au ocupătu unu spaciū relativ pre mare și că aceasta trebuie îndreptatu în viitoru. Anse și aici suntemu siliți a aduce aminte că la noi, unde oamenii culți sunt încă iu' numeru așa de restrinsu, dispărțirea între foi sciințifice și foi literare nu poate există încă. Una singură care cuprinde materiile acestor două câmpuri se susține abie; prin urmare una singură trebuie să corespundă acestor două trebuințe împreună. Pe de altă parte, romanuri, tragedii și în deobște scrieri mai lungi nu se publica decât rare ori, fiindcă ele trebuieau pre imbucățite, împărțite în pre multe numere, de vreme ce materia fie, cărui număr trebuie să infătoșeze varietate ca să convie la toate părțile publicului.

Pentru îndreptarea acestui neajunsu, vomu face de la începutul anului VI următoarea schimbare; *In locu de a apăre Convorbirile de două ori pe lună în mărime de câte două coli ele voru apăre numai o singură dată pe lună, totdeauna la ăi ăntăi, în mărime de cinci coli cel puțin anse cel mai des în șese și mai multe coli fără ca prețul abonamentului să fie urcatu pentru această;* în acestu chipu vomu putē publică romanuri originale bune, care ne stau la dispozițiune, novele, descrieri de călătorii, tragedii și comedii poezii etc, fără a lăsa la o parte studiile sciințifice, partea critică și articulele de pură sciință, ca acele de istorie naturală, economie politică, chiar de filologie, filosofie și jurisprudență intrucăt materia va fi tratată într'unu modu universalu, adecă pentru publicul cultu întregu și nu exclusiv pentru specialiști.

Sfârșindu ne credem datori a mai aminti că la toate atacurile ce ne s'au făcutu

din partea multor foi politice, mai v[er]tos in timpurile din urm[ă], noi nu am[uz]u respunsu niciodat[ă] dec[ît] prin fapte, și c[ă] aceasta va fi calea noastr[ă] și in viitoru. La ac[us]area c[ă] foaea noastr[ă] nu este na[ț]ional[ă], ci cosmopolit[ă] (acestu cuv[en]tu in in[ț]elesu de antipatrioticu), noi am[uz]u respunsu prin articule originale, prin novele și piese de teatru scoase din via[ța] Rom[â]nilor, prin poesii originale de autori na[ț]ionali, prin critice și studii făcute in neat[ă]rnare de scriitorii străini. Poesia popular[ă], studiul caracterului na[ț]ionalu, studiul criticu al istoriei noastre, dorin[ța] de a p[er]trunde cu ori ce chipu in adev[er]ata natur[ă] și in plec[ă]rile poporulu Rom[â]nu au fostu și va fi totdeauna obiectul cuget[ă]rei noastre. E drept, de declam[ă]ri patriotice ne-am[uz]u feritu: c[on]viutele de *Rom[â]nu*, *Rom[â]nismu*, *ginte latin[ă]*, *str[ă]nepo[ș]ii lui Tr[ă]ian* și altele de acestu soi[u] nu se voru int[ă]lni la noi p[er] fie care pagin[ă], ca in alte jurnale contemporane, [n]s[ă] nu credemu c[ă] prin aceste se manifesteaz[ă] meritele unei literaturi; dincontra avemu convingerea c[ă] pre deasa lor intrebun[ă]rare ascunde sub form[ă] ing[ă]nfat[ă] unu golu a-d[ă]ncu de g[ă]ndire. Poate succesul momentulu nu e in totul al nostru, dar c[ă] noi nu c[ă]ut[ă]mu pe acesta, dovedesce perseverarea noastr[ă] cu toate jertfele ce ea atrage n[ă]p[ă]rat cu sine.

La cr[itic]ele unei scrieri ades am[uz]u fostu ataca[ți] in *persoan[ă]*; frase scurte din articule de a noastre f[ără] leg[ăt]ura ce le d[ă] in[ț]elesu, au fostu extrase pentru a dovedi c[ă] avemu tenden[țe] antina[ț]ionale, lips[ă] de gustu esteticu, și idei sciin[ț]ifice gre[ș]ite, la aceste și alte urm[ă]ri asem[en]ate de rea credin[ță], nu am[uz]u respunsu și nu vomu responde.

De aceea mul[ți] care nu ne cetescu sau care sunt preveni[ți] contra noastră, ne conde[ș]n[ă]. [n]s[ă] mul[ți] cetitori credincioși ne aprobeaz[ă] și aceasta ne servesce de incuragiare. Viitorul, poate celu mai apropiatu, va judec[ă] mai bine intre direc[ți]a ce voimu a da noi literaturii și sciin[ț]elor la Rom[â]ni, și acea a adversarilor noștri. In această judecat[ă] avemu incredere; ea este hot[ă]ritoare, c[ă]ci nesupus[ă] la iniuririle schimb[ă]coase ale momentulu, ea rem[ă]ne rece și nep[ă]rtinitoare.

Iacob Negruzzi.

FRANCIADA

POEMĂ EPICĂ DE

G. Al. Zamfiroiu.

Cei ce credu series că literatura noastră a produsu capodopere in toate ramurile dezvoltării spiritului omenescu, și că de acum Români potu dormi in linisce, l gânați de gloriosul lor trecut literar *), voru fi vërsatu negreșit lacrimi de bucurie, vëdëndu ivirea la lumină a unei nouë opere menite, după credința lor, a face nemuritoru și pe autoru și pe națiunea sa. — A închide ochii asupra proprielor sale greșeli, este mijlocul celu mai sigur de a nu se mai iudreptă niciodată. și această directiune periculoasă tinde a predomină de cătu-va timpu in tēnēra noastră literatură. Noi ănsē care nu impingemu iubirea de patrie și egoismul naționalu până a crede că totu ce ese dintr'o pană română este perfectu și demnu de toată lauda, nu vomu conțeni de a ne ridică in contra acestei tendințe false, pl-ni de incredere că mai curēndu sau mai târđiu adevērul va triumfă.

Cartea ce o avemu diuaintea ochilor poartă titlul de *Franciada*, poemă epică. Autorul ne-a datu până acum numai trei cānturi, dar ne promite ăncă multe: numărul lor, singuru nu lu scie. Nu vomu intră in o analiză detaliată a acestei scrieri in versuri, căci ar fi o perdere de timpu zadarnică. Vomu intrebă numai ăntēi pe autoru, cum de-și a inchipuitu că unu resboiu ce s'a petrecutu cri chiar sub ochii noștri, și care prin urmare ne este

cunșcutu in cele mai mici amănunțimi, puțcă să formeze materia unei poeme epice? Ce idei își face autorul despre o poemă epică? Negreșit resboiul poate da locu la o scriere de acestu felu. ănsē pentru a face dintr'unu resboiu subiectul unei epeee, nu e de ajunsu ca elu să fie mare, bogatu in nenorociri, in vërsări de singe, in crūđimi de totu felul, nu e, de ajunsu ca elu să fi resturnatu unu imperiu, spre a înalță unu ăltul nou in locul lui. Și *Iliada* lui Homer cāntă unu resboiu, și de sigur unu resboiu mult mai puțin ingrozitoru decât celu franco-germanu din anul trecut. De unde vine ănsē că *Iliad* e cea mai mare poemă epică ce a produsu vr'odată spiritul omenescu?

Condițiunea esențială este ca evenimentele cāntate de poetu să fie oare cum invēlitate in intunericul timpurilor, ca ele să fi trecut de la o generațiune la alta numai prin tradițiuni, din gură in gură, și nici decum prin monumente scrise, prin documente sigure și autentice. Această împrejurare le dă unu caracteru popularu, fabulosu, și ca ori ce lucru ce se perpetu-ază numai prin memorie, ele se mărescu neconțenit, ajungu a deveni miraculoase, eroice, estraordinare, mai presus de natura ominească, fiindcă fie-care generațiune povestindu-le celei viitoare, le mai adauge, le mai infrumusețează, și le scoate astfelu din sfera comună a activității noastre. Nisce astfelu de evenimente fiindu date, vine in urmă unu poetu care le culeg: din gura poporului, le coordonează, le istorisescu intr'unu stilu simplu, armoniosu, naturalu, și formează cu chipul acesta unu monumentu neperitoru,

*) Veđi *Popșiu*, o privire fugitivă despre literatura română.

O *Iliadă*, o *Odisee*, care nu sunt decât producțiunea geniului unui popor întregu și a multor veacuri. Aceasta este atât de adevăratu, în cât epop. a dispăre de îndată ce vine istoria, care transmite faptele în documente scrise, și înlătorează prin urmare toată lucrarea imaginațiunii. Dacă nu ar fi acesta caracterul particularu al epopeei, atunci nu s'ar pute esplică pentru ce Grecia a produsu numă unu Omer, pentru ce bunăoară resboiul peloponesiacu, de sigur unul din cele mai grozave al vechime, atât prin cruđimele și lungimea sa, cât și prin efectele sale, pentru ce acestu resboiu nu a datu materie la o poemă epică? Fără îndoială nu pentru că nu s'ar fi găsitu unu nou Omer, eare să-lu cante, ci pentru că admirabila istorie a lui Tucídide, făceă cu neputință existența unei epopee, pentru că toate amănunțimele acelu resboiu sunt scrise în șirul cum s'au urmatu, și în toată esactitatea lor. Ce înv-nțiune ar fi pututu face poetul care să nu fi fostu desmințită de istorie? Pe care deu l'ar fi pusu să ațițe ura între cele două mari rase eline, când istoricul arată cauzele naturale, logice, neînłaturate a resboiului?

Ceea ce am đisu de *Iliadă* și *Odisee* o putemu repeta și despre *Eneidă*. Virgil nu ar fi lăsatu posterității nnu monumentu trainicu, dacă tradițiunile culesede dănsul aru fi avutu caracterul siguranții și a esactității istorice.

Urmează din aceste că epopea și istoria sunt până la oare care punctu incompatibile; cu atât mai mult în timpurile noastre, când numeroasele mijloace de care dispunemu ne dau înlesnirea de a cunoaște cu precisiune toate în-

tămplările, mai mult sau mai puțin însemnate ce se petrecu pe teatrul omenirei. De aici ănsă nu rezultă că poetul epicu nu chiamă niciodată în ajutoru istoria; dar când are nevoie de dănsă, elu face că Virgil, care în cântul IV pune în gura reginei Dido cuvintele profetice ce prevestescu lunga dușmănie" dintre Roma și Cartagina, sau care în cântul VI introduce pe Anchise trecându în revistă, sub ochii fiului seu Enea, toate umbrele care după seculi voru veni la viață și voru face gloria puterăi romane.

Autorul *Franciadei* și-a inchipuitu că va inaduși adevărul istoricu, dacă va pune în versuri resboiul franco-german. Incercări de aceste s'au făcutu și în alte timpuri, și de oameni adevărat geniali, fără ca să fi pututu avè vre unu succesu. De ce *Henriada* lui Voltaire e acum uitată de toți? Voltaire cunosceă negreșit toate regulele unei epopei și poema lui este poate cea mai corectă scriere în privirea aceasta. Dar spiritul seu inovatoru, s'a înșalatu asupra unai singuru punctu, elu a vrutu să arete că nu e de nevoie ca subiectul epopeei să fie tradiționalu și acoperitū de ceața veacurilor.

Postcritatea ănsă n'a aprobatu această inovațiune pe tărēm̃ul epicu, și de aceea *Henriada* cu toate calitățile ce posedu n'a pututu avè o viață lungă.

Astfelu subiectul alesu de autorul *Franciadei*, lipsitu de condițiunea principala, neapărată a ori cărei poeme epice, nu va pute remăne în literatura noastră ca operă de meritu ca adevărată lucrare artistică.

Mai este încă o altă considerare, cel puțin tot atât de puternică ca și cea espusă

mai sus, și pe care autorul *Franciadei* pare a nu o cunoaște de locu. Ar fi o rătăcire de a crede că toate epocele sunt potrivite pentru toate genurile literare. O simplă aruncătură de ochi asupra istoriei literilor în deosebite timpuri, ne convinge de acestu adevăru. Epopea se nasce sau în copilăria popoarelor, când poezia e singura lor viață literară, sau când popoarele, ajunse la unu gradu de cultură, își aruncă privirile asupra trecutului lor fabulos și perdutu în întunericul veacurilor, sau însfriștu când societățile sunt adânc dominate de o idee care absoarbe toată viața lor intelectuală. Așa se poate esplică *Iliada* și *Odisea* la greci, *Eneida* la Romani, *Infernul* și *Ierusalimul liberatu* la Italieni, *Luisiadele* la Portugheji, *Paradisul perdutu* la Engleji.

Intr'unu cuvântu copilăria unui poporu, complecta lui absorbire în trecutu, credința oarbă într'o idee, superstițiunea, fanatismul religiosu, potu singure admite *miraculosul*, care e câmpul unde poetul epica desvălesce toate bogățiile geniului și imaginațiunii sale. Urmează dar că timpurile care nu presentă aceste caractere dominătoare nu sunt în stare de a produce poeme epice.

Eată motivele care ne facu să credemu cu tărie că încercarea autorului *Franciadei* e sterilă și nu va lăsa nici o urmă trainică în literatura noastră. Negreșit o poemă epică ar fi poate cu puțință la noi; dar pentru ca ea să fie adevărat națională, și să devină posesiunea poporului român, ar trebui, să fie oare cum icoana vie a trecutului, a tradițiunilor, a credințelor, a moravurilor, a tuturor faselor prin care a trecut națiunea noastră.

Fiindcă nu aprobămu în nici unu chipu ideea autorului de a face o poemă epică din res-

boiul franco germanu, și credemu a fi espusu în deajunsu unele din motivele pe care ne întemeem, e deprisos de a intră în alte detaluri. Cu toate aceste nu ne putemu oprî de a țice câte-va cuvinte despre stilul și limba *Franciadei*. Ele sunt nebagate în samă de autoru, ca de marea generalitate a scriitorilor noștri. Vorbe ca *mutilate*, *debordând*, *sforțați*, *ultragiu*, *cente*, *vulnă* (rană), *domă* și altele multe de acestu felu n'au fostu și nu voru fi romănesci, decât numai în creerii bolnavi a celor ceși inchipuescu că spre a îmbogăți o limbă, și a o face să espriime or. ce felu de cugetări, e destul de a scrie unu dicționar, din care să se alunge toate cuvintele înrădăcinate în poporu, deși unele de origine străină, și să se înlocuească cu altele tot atât de străine, dar care au încă neajunsul de a fi înțelese numai de autorii dicționarului. Această o numescu ei *reformarea și purificarea limbii*! Nenorocită limbă cea care intră pe mânele unor astfelu de *reformatori*! Din fericire poporul nostru tot mai are încă unu grăunte de bunu simțu și de jud cată, și faimoșii noștri făcători de limbă voru dispără sub pvoara propriului lor ridiculu.

Credinciosu scoalei la care s'a formatu, autorul *Franciadei* nu ține nici o socoteală de caracterul particularu al limbii noastre, pe care elu o numesce, în batjocură fără indoială, *una din cele mai poetice limbi moderne*. Ar fi trist dacă ar judecă cineva calitățile poetice a limbii române (și aceste calități sunt în adevăru reale), după coalele de hârtie umplute cu versuri, ce se publică la noi pe fie care ții în numărul inspăimântătoru.

În *Franciada*, autorul și-a permis nu numai de a întrebuița cuvinte străine fără cea mai mică sfială, dar se crede în dreptu chiar

de a schimbă pe cele ce le adoptează, și numele proprii, după trebuințele rimei și a ritmului. Astfel cuvântul *continentu* devina la dănsul *continentă*, *Europa* se preface în *Eropa*, *Comerțu* face la pluralu *Comerțe*, adjectivul *resbelnicu* devine *rebelu*, care însemnă cu totul altceva etc. Cacofoniile nu sunt cele mai puțin dese. Chiar sintacsa română trebuie să se supună necesității ce are autorul de a forma versul seu și a-l da rima ce vroescă.

Frase ca aceste :

Aceștia din urmă, unu micu regatn formară,
Și ilu *numi* Prusia, care-lu consolidară,
Prin arme, legi, științe, așa că până'n fine,
Ajunse să guverne Germania'n confine.
Sau :
Și riuri și părăe din albia lor *fuge*,

Se întâlnește la fie care pasu în *Franciada*.
— Pentru autoru, limba română nu mai are nici unu felu de gramatică, ci e liberu fie care să stâlcească cuvintele după cum ăi vine la socoteală.

Ce să mai dicemu despre stilul poeticu, despre armonia și corecțiunea versurilor, despre puterea inventivă a autorului? Spre a da o idee cetitorilor noștri să ne fie permisu a face câte-va citațiuni. Eată începutul discursului lui Olivier, pronunțatu în corpul legislativu, înaintea declarării resboiului.

„Representanți ai Franciei !, . Eu voiu avè onoare,
„A vă propune astăzi, espunerea pe care,
„Guvernu-a desbătut' o. Increderea cu care,
„Ne-ați acceptatu lucrarea, ne dă asigurare,
„Că veți primi ș'acuma opiniunea noastră;
„Și că, putându și'ast-dată compta pe dumnevoastră,

„Am și 'nceputu de'ndată, cu statele străine,
„Negocieri, cu scopul de a putè obține,
„A lor bune oficii cu Prusia, pe care
„Voit'am s'o convingemu de o legitimare
„A cererilor noastre —

„In căile străine,
„De vr'o negociare, noi n'am cerutu în fue,
„Ispaniei nimica, a cărui ne-atărnare,
„Noi n'am voitu s'o atingemu.

și continuă pe acestu tonu cinci pagini întregi. Demne de însemnata sunt în această privire mai cu deosebire revista armatelor beligerante, care ne prezintă cea mai sarbădă listă de nume proprii franceze și germane, însoțite de câte unu epitetu ridiculu

Eată câte-va versuri, unde e vorba de armata franceză :

De Faily'i comandă ! și Canrobert validul,
Și ducele Magentei eroul ș'intrepidul
De Mac-Mahon Irlandul, Bazaine-Francisc, potentul
Ș'oroarea Mexicană !, . . Și Ladmirault prudeutul.
Frosard neimblânditul, Frosard celu dreptu și mare!
Toți comandanți ilustri, geloși, plini de ardoare
De a sfrunta cu fală p'unu belatoru poporu,
Ș'a dobândi trofeul victoriilor lor !

Toți au vădutu resbelul !, . Algeria-i cunoasce!..
Crimeea și Mexicul și China. . ii urasce . . .

Urmați de generalii divisii ; Ducrot,
Martimprey și Wimpffen, Picard, Vergé, Brahot.
Rochebouet, Bataille, Bisson și Deligny
Și Champeron, Cissey, Canu și Castagny ;
Ș'alți generali ilustri, și șefi de mari popoare,
Ce strălucescu sub armii, și siguii de onoare.

În următoarele versuri se vorbește despre trupele germane :

Bătrânul *Carol Steinmetz*, dirige și conduce
D'oparte, prima armă, ce grandioasă luce.

Acesta este *Leul*. Germaniei unite,
Pe care Eisenbahul în zile fericite,
Ți dete 'ntăi lumina, și Culm a lui sciință
Prin care își deprinse fatala'i iscusință.

Urmatu în de-aproape de șeful-generalu
Sperling celu mai strategicu, Manteuffel celu fatalu
Și Zastrow *leopardul*, cu falnicul de Goeben,
Și Schultz ingeniosul, Bentheim, Graful Groeben,
Weltzin, și prințul Hugo, și Witzendorff și Glümer,
Și Barnkow întrepridul, cutezătorul Ungher...

Și mai departe vorbindu de prințul Frederic
Carol:

Sub ordinele sale, la vocea-i înălțată,
Nenumerați resbelnici i se supunu d'odată,
Prin care se distinge faimosul Stiehle, Wichman,
Și Eduard-Franseki, Robinski, bravul Hartman,
Bătrânul Alvensleben, și Oberst cu Rottmaler
Și Brundenbroh baronul, și Troffel, Doering, Röttler,
Manstein neimblânditul, și Blumental faimosul,
Și Ludovic de Hessa sălbatecul ferosul,
De Retz, Caprivi, Videll, ne'nvinsul Dirigehoffen,
Și graful Goltz, și Withich, oribilul Schwartzhoffen.

În urmă vine prințulu regal și Albert, prin-
țul de Saxonia:

Pe celu ăntăiu urmează bătrânul generalu
Faimosul, implacatul și măndrul Blumental
Și Kirchbach celu prudinte, cu Schmith cel majostosu
Baronul Reinhaben și Tümpfiug celu ferosu.
Și Hoffman, Juliu-Bose cu Walther întrepridul,
Schachtmehor, Ghersdorff, Bersen și Ekartsberg
avidul.

Pe celaltu ilu urmează resbelnicul Schlotheim
Și prințul Hohenlohe cu Kessel, Wangenheim
Și prințul, cavalerul August de Wutemberg;
Prințul regalu de Saxa, Montbé și Danenberg,
Și prințul Gheorghe, Schöler, baronul Reinhaben,
Cducele de Schwerin, Schwartzchoff cu Alvensleben
Ș'alți generali iluștri, și comandanți faimoși
Ce, strălucescu cu fală pe caii lor frumoși!...

Conv. Lit. No. 22.

Plângemu pe autoru că a perdutu și va perde
în această întreprind-re sterilă și nefolositoa-
re unu timpu ce s'ar fi pututu iutrebuiță alt-
feliu, și chiar pe terēmul literaru, căci e de ne-
contestatu că posede o mare ușurătate de ver-
sificare; câte odată are și espresinni origina-
le, care aiurea întrebuițate aru rămâne în
limbă, căci sunt conforme cu caracterul ei.

S. G. Vărgolici.

Studii asupra Maghiarilor.

IV.

(Urmare)

Constituțiunea maghiară.

Cu locuitorii acestor teritorie constituția
lui Stefan nu a avutu de a face; ea a fostu
maghiară, vărsată din sufletul poporului ma-
ghiaru numai pentru acestu poporu.

Între regii maghiari și capii autonomiilor
vecine, la începutu, nu a pututu fi vre-o legă-
tură mai strinsă decât cea dintre vecini.
Dacă ei, amenințați de același inamicu, s'au
aliatu, această alianță numai prin continui-
tatea intereselor comune a pututu căpăta unu
caracteru permanentu. Față cu autonomiile
mici, regele maghiaru a fostu o putere pre-
ponderantă; așa elu și-a pututu câștiga mai
târziu oareș-care supremație peste capi au-
tonomiilor, d. e. elu i-a pututu silii, dănu-
du-le privilegiile magnaților maghiari, să pri-
mească totodată și îndatoririle acestora, ra-
portul vasalicu. Prin acestu procesu s'a for-
matu Ungaria, cum ea este azi: toate ele-
mentele nemaghiare au intratu numai prin
usu în constituția maghiară deja gata. Ve-

demu mai târziu, cumcă chiar și maghiarii și unii principii din Moldova și Muntenia sunt magnați maghiari, „magyar főnemes.“ La români și slovaci nu au fostu clase sociale: cine a voitu dară a deveni „nemes“ — a trebuitu să devină „magyar nemes“ — Pe lângă toate aceste nici unu rege maghiaru nu a încercatu a aneasă vreodată autonomiile inșele; ele au peritu cea mai mare parte, — printr'unu procesu foarte naturalu; in luptele contra invasiunii turcesci.

In vremea, in care domneă Stefan I, celu sfântu, autonomiile nemaghiare nu au fostu venitu încă in atingere cu poporul maghiaru pentru aceea constituția nici nu le amintesce.

Cu ajutorul oștirilor străine, Stefan a domnit cu putere absolută. După moartea lui Stefan, Petru, unu nepotu al lui, italianu de nascere și creștere, urmează cu dreptu creditaru la domnie. De la inceputu magnații maghiari resitară contra acestui domnu străinu, și, punându-se Samuil, asemenea o rudă a lui Stefan, in fruntea lor, ilu și alungară mai târziu și aleseră pre Samuil in locul lui. Pes'e căți-va ani, Petru earăși alungă pre Samuil și se prochiamnă, pentru adoua oară, pre sine de rege. . . Urmează o serie de regi tot aleși ori prochiamați. — Despre aceste alegeri să nu ne formămu însă vre o noțiune modernă: care dintre pretendenți a promis u mai multe donațiuni și privilegii, acela, câștigându-și mai mulți adherenti, deveni rege. Așa se nascură prin usu două drepturi: celu de a legere al magnaților, și celu de donațiune al regilor. Amendouă aceste usuri sunt susținute de interesele magnaților, formal nu sunt însă

introduse in constituție. Pe lângă aceste se susține și tradițiunea veche: dreptul de alegere se restringe la marginile familiei Arpadiane .

Intre aceste împrejurări, autoritatea regelui nu a pututu fi decât foarte degradată: ici cole este numai câte unu rege, care (ca Lazlò, Kàlmàn) prin superioritatea sa spirituală a pututu ridică autoritatea regatului; cea mai mare parte a regilor e numai unu mijlocu in mânele aristocrației, ce din și in și deveneă mai puternică, fiecare rege se năzueă a aduce pre creaturile sale la putere; coronarea consta din o serie bogată de donațiuni și privilegii care creau aderinții regelui — până la moarte: regele următoru aveă șansă de a se luptă cu ei.

Incepându in secolul XII influențele grecesci, toate elementele germane și italiene ale aristocrației se aliară cu magnații maghiari contra regelui; această alianță produse apoi căderea definitivă a demnității regesci.

La anul 1222 Andreu al II fu silitu a da aristocrației cele mai mari concesiuni, a recunoasce dreptul de alegere și de amestec in trebele comune. — De aici inainte toți regii din familia Arpadiană sunt numai păpușe încornorate.

Carol Robert, Ludovic celu mare (din familia Anjou,) și Martiu Corvin mai sunt încă, sub domnirea cărora a autoritatea regatului, — parte prin superioritatea spirituală a regelui, — se ridică la valoarea deplină; aceștia nu sunt însă in stare a indreptă ceea ce alți 50 — 100 au stricatu până acuma; așa la finele seculului XV, sub domnirea celor doi din urmă

Iaggeloni (Vlaslau și Ludevic II.) constituția maghiară devine pe deplin oligarhică.

Asupra acestei schimbări trebuie să aruncăm o privire din punctu de vedere economic, căci motivele ei adevărate sunt curat economice.

Până ce trebuințele aristocrației au fost mărginite, pretențiile domnilor de pământu față cu jobagii sei erau foarte moderate: ele se mărgineau la împlinirea îndatoririlor acceptate de jobagi cu ocaziunea împământării lor. Sub domnirea lui Carol Robert și Ludovic cel mare, iar mai cu deosebire sub cea a lui Mateiu Corvin, cultura se răspândi cu răpejune în Ungaria; trebuințele se înmulțiră, fiecare dintre magnați voia a copia pre rege nu numai în arăturile sale publice, ci și în viața sa privată; curțile magnaților erau întocmite după modelul regescu, călătoriile lor erau pompoase, suita ce pretindea le urmă, era învățată în lăcușu orientală. — Și jobăgimea avea să acopere spesele acestui lăcușu bolnăviciosu, trebuiau să lucre pe și ce mergea mai mult ca să aibă din lucrul lor pe și ce mergea mai puțin folosu. Din aceasta au trebuit să rezulte două: cumcă aristocrația au începutu a-și aroga drepturi, care nu le avea și cumcă jobăgimea își părăsea locuințele și se muta pe teritoriul altui domnu de pământu, care ducându o viață mai simplă, nu avea motivu de a pretinde peste măsură. Domni de pământu cerură dară ca jobagiul să se silească a rămâne pe locul unde a fostu, deci, unu drept privatu asupra puterilor țeranului legatu de pământul lor. — Dându-li-se odată acestu dreptu, domnirea lui nu mai are margini.

Dacă regii aru fi fostu puternici, ei aru fi resistatu contra aristocrației și aru fi asigurat starea independentă a țeranilor; ei însă din contra, au fostu siliți a se susține numai prin favor sarea magnaților. — Matei Corvin trăese și astăzi în sufletul poporului — pentru că a avutu destulă putere spre a înfrâna pre aristocrați. După moartea lui nu a mai fostu însă nimecu cu o putere ca lui. Sub domnirea lui Vladislau apărarea domnilor de pământu asupra jobăgimei, ba chiar și asupra țerenimci libere se începe cu o putere îndoită. Țeranii se rescoală contra noblimei, pradă țara și sunt bătui lângă Timișoara. — Cu aceasta se începe o adevărată jobăgi (Leibeigenschaft.) în Ungaria. Până acuma demnul de pământu aveau numai unu dreptu contractual față cu jobăgii sei: persoana jobăgiului era liberă; elu dispunea nu numai despre averile sale mișcătoare, ci avea chiar și unu dreptu ereditaru asupra nemiscătoarelor primite de la domnul de pământu, — și, ce e mai mult, elu putea protesta contra nedreptăților, ce i se făceau din partea domnului de pământu. — Acuma toate aceste drepturi le perdū, domnului de pământu i se dădū unu dreptu absolutu asupra persoanei lui: — putea să-lu vândă, să-lu ucidă, să dispună după placu despre elu.

Starea jobăgilor devine cu puțin mai bună decât a sclavilor. — Uciderea unui jobăgiu nu era crimă, averile mișcătoare ale lui erau condiționate de buna-voință, și atât căsetoria cât și testarea, de la invoirea domnului de pământu: într'unu cuvântu, țeranul își perdū și celu din urmă restu a personalității sale. — Verbocri, unu lingău alu aristocrației altfelu omu de spiritu și studiatu,

compuse nnu „corpus juris hungarici tripartitum“, in care formulă toate nedreptățile dorite de magnați. Această carte dă dreptu privatu și publicu nu a fostu nici când acceptată de vre o dietă legală ori sancționată de regele coronatu: ea intră înse priu usu, prinse putere in intrebunțare privată atât de adănc in viața Ungariei, încât formează și până azi dreptul subsidiaru al țerilor de sub corona Sf.Stefan.

Cu puțin timpu după catastrofa de la Timișoara urmă alta la Mocács; regele, armata și independența țerei periră într'o singură luptă.

După căderea tănărului Ludovic II (1526 puternicul magnatu slovacu, Ioane Zapolia (nepotul unui haiducu.) castigă corona și se proclama pre sine de reg.—In speranța, că țara va câștiga unu ajutoru contra turcilor, o parte mare a țerii aleasă de rege pre Ferdinand (I) de Habsburg, fratele puternicului imperatu romanu Carolu V.—Lupta între pretendenți ținū mai mult decât cinci decenie, și se sevirși cu invingerea Habsburgilor.—Pe lângă că a avutn să se lupte nu numai cu Maghiarii rebeli, ci chiar și cu Turcii totuși dinastia de Habsburgu se susținu până in zilele noastre in Ungaria. In luptele sale contra Maghiarilor, Habsburgii au avut o politică, care la ori ce timpu a fostu totu aceea: soldați străini, oficianți străini și redicarea nobilimei comune, ce până acuma nu juca nici unu rol.

Catastrofa de la Timișoara a răpitu in claoa jobăcimei cei mai mare parte din țerenimea

liberă; la inceputul domnirii dinastiei de Habsburg, clasa nobilimei de jos juca unu rolu foarte neînsemnatu. Noaua dinastie exploată aeeastă împrejurare in favorul seu: ea nu făcu mai mult donațiuni, nu dădu privilegii singuraticilor, ci se încercă a-și câștiga adherinți prin privilegiarea și înmulțirea nobilimei de jos.—Se înțelege, toate aceste se întâmplară pe contul jobăcimei. Destul, cum că prin această politică regii deveniră din zi in zi mai puternici, magnații mai slăbiți și nobilimea comună ajunsese la o însemnatate mai mare. Autonomia comitatelor numai acuma ajunsese la adevărata ei valoare prin introducerea congregațiilor comitatene regulate, ce până acuma erau numai nise conveniri supuse influințelor aristocrației. Totodată și reprezentarea comitatelor prin aleșii nobilimei comune, dădu dietei o însemnatate noauă și regelui unu sprijinu puternicu.

In luptele contra Turcilor, atât noblimea comună cât și aristocrația se dechiară mai adese ori a împărți între sine o dare voluntară. Această dare voluntară deveni usu: până in seculul XIX nici când nu s'a recunoscutu însă formal datorința de contribuire a claselor privilegiate,

Unu șiru lungu al regilor Ungariei fură totodată și împărați romani.—Ungaria se prefăcu in o provincă autonomă a imperiului romanu. In zadar au fost toate încercările maghiarilor de a se emancipa de sub această tutelă; puterea, ce domniă peste ei, era preponderantă, și indoit preponderantă prin aceea, cumcă ei scie a desbină.

Inainte de moartea sa (1740) Carol III

(VI) celu din urmă din dinastia de Habsburg, face țerile sale ereditare să recunoască — in *sanctiunea pragmatică* — Dreptul de ereditate a dinastiei și in spițele sale de genul femeescu. Așa armează Maria-Theresa, și după ea începe cu Iosif II, domnirea dinastiei de Habsburg-Lorena.

Țerile ce sub influența invasiunii turcesci se intruniră sub aceeași coronă, devenire prin usul întăritu de „sanctiunea pragmatică“ unu statu unitaru. Sub regimul femeescu al Mariei-Teresa, aceasta unitate nu cearcă nici cand a se aretă in vre o formă a vieței; de locu ănsă ce pași Iosif II pe tronul, elu incercă din toate puterile nu numai a generalisă ci a și realisă ideea unui statu Habzburgicu. Punându-și de scopu unificarea vieței publice, elu, spre a nu fi silitu ca să jure pe constituțiunile diferitelor țeri, nu primi nici o încoronare; nefindu astfelu legatu a ține la tradițiunile popoarelor, ce le domnea; purcesc la o regenerare a organismului de statu și introduse in toate țerile acelașu regimu absolutu, ănsă condusu de cele mai nobile intențiuni. Stergerea pe incetu a deosebirilor de clase sociale, scăderea din privilegiile nobilămei și inmulțirea drepturilor țărănesci, aceste au fostu scopurile, ce Iosif II, și le a propusu. Cu unu cuventu; elu voacă egalitate nu numai intre țeri, ci și intre oameni. Acestu scopu a fostu mare; elu a trebuitu să dea de mari greutăți.

Ioan Slavici.

(Va urmă)

CÂNTECE POPULARE DIN TRANSILVANIA.

I-amu ăisu dorului cu bine
Să se mute de la mine,
Nu mi-lu poate opri nime
Nu știu să fugu când imi vine,
In zadar ilu rogu, nu fuge
Nici pe badea nu'lu aduce.

* * *

Bată-te crucea fereastă
Dacă nu ți-e ochiul spartu
Să vedu pe badiul prin satu,
Că-i cu rechelu *) îmbrăcatu,
Și e inaltu și la statu,
Cu përu 'ntr'o parte datu.

* * *

Munte, munte coastă mare
Fă-te de vërfu mai la vale
Să treacă badea pe cale
C'ar trece prin Lazaretu **)
Și așa nu-i vine dreptu,
Și s'ar duce pe la vamă
Și 'i frică că-lu ia catana.

* * *

Măi bădiță cine ești,
De tu sara mă iubesci,
Și ăioa te spovedesci
La oameni și micu și mare
De a noastră sărutare. ?
Tu de vii sara la mine
Nu spune la ori și cine;
Că propelele din gardu
Ancă ridu de-al nostru dragu
Și petrele din carare
Știu de-a noastră întâmplare.

*) *Rechelu* e unu vestmentu scurtu; dedusu din *rock* germ.

**) *Lazaretu* e o comună română intre Transilvania și România spre Turnu-Roșu.

Badea-i dusu eu carele,
 Și'lu dorescu paharele,
 Badea-i dusu cu butile,
 Și'lu dorescu mândruțele.
 Tu șești bade 'n rondul meu,
 Și eu moru de dorul tău,
 Tu șești bade lângă mine
 Și eu moru de doru de tine.

* * *

Cătu-i orașul de mare
 N'am maică să-mi facu carare.
 Cătu-i orașul de lungu,
 N'am maieș un' să mă ducă,
 Inzădar oftezu și plângu...

* * *

C'ai gânditu badeo gânditu
 Că dacă nu mi'i iubi
 Eu portul l'oin ineerni,
 Eaca tot nu te-am iubitu
 Și portul nu l'am cernitu,
 M'ai tare m'am podobitu,
 Mai tare ca lebeda
 Să-ți rupu bade inima !

* * *

De când tot tragu la necazu
 Cade-mi ruja din obrazu,
 Dumneșeu va da ear bine
 Rujulița ear s'a pune.

* * *

Du-te bade, du-te drage
 Că năravul tău nu-mi place,
 Că pe câte le întâlnești
 Pe toate le apăcești.

* * *

Stăi, fuse, și nu cădeă
 Că nu-i badea să te ia,

Măi bădică Nicolae
 Câte paie'su intr'o clae
 De le-amu putē numeră,
 Noi amundoi ne-amu luă
 De le-amu putē socotă
 Noi amundoi ne-amu iubi...

* * *

Eu mă ducă uritul vine
 Tot alătura eu mine,
 Ce să mă facu de usitu,
 De viu mă bagă'n pământu...

* * *

Inceată maică eu gura
 De nu mă mai blăstemă,
 Că eu maică blue vėdu
 De ce n'am vrutu să te cređu.
 Că blăstemul dumitale
 Nu cade pe peatră'u vale,
 Cade pe oasele mele.
 Blăstemul de la măicuța
 Elu te-ajunge pe uliță,
 Și blăstemul de părinți
 Ilu plângi cu lacrimi ferbinți...

* * *

Une ori imi vine doru
 De unu drăguțu de frățioru ;
 Rėu e doamne 'ntre străini
 Ca desculță 'n mărăcini.
 Rėu e doamne 'ntre guri rele
 Ca desculță'n petricele.

* * *

Tu maică, norocul meu
 Mi l'ai făcutu așa greu
 Căci maică l'ai semănatu
 Unde-i rėul adunatu,
 Pe coasta cu florile
 De mă pascu oițele
 Pe coasta cu ghiociei
 De mă pascu toț melușcii

Vino bade prin grădină
Că-i poarta de rogojină
Cât pui mâna cad'e'n tină
Nu veni bade de vreme
Că dușmanii taie lemne,
Vino bade pe'nseratu
Când dușmanii s'au culcatu.

* * *

Măi bădiță, badiul meu
Ține-te-mi-ar dumnezeu,
De treci cum-va'n sus o'n jos
Fă-te tot cam' măniosu,
Nu te uită chiar in carte
Că eu am dușmane multe,
Ci te uită in pământu
C'oru gândi că ne-amu uritu,
Ori te uită peste satu
C'oru gândi că ne-amu lasatu.

* * *

Măi bădiță Nicolae
Dorul meu ș'al dumatle
Facă-lu D-șeu o floare
Să-mi infloare sămbēta
Să mi-o rupu duminica,
Să mi-o punu in cingătoare
Să mi-o ducu in șeșetoare,
Fetele m'oru întrebă
Dar de unde ți-i floarea
Și eu de respunsu le-oiu da
Floarea-i de la bădiță.

* * *

Te cunosc bădițul meu
Bate-mi-te-ar Dumnezeu
Te cunosc pe șueratu
Că nu ești voinicu curatu
Pe sunetul zalelor
Pe mersul picioarelor.

Asta, mândră, nu-i cu dreptu
Tu să fi cu bani pe peptu
Și la mine'n busunaru
Se mă spânzari de-una creițaru *)

* * *

Uritu mi-a fostu de uritu
Și in elu tot am cădutu.

* * *

Cine-și teme nevasta
Facă-și gardu in juru de ea
Tot cu pari
De stejari
Cu gradele de arțariu.
Cine vrea
Tot că i-o ia.

* * *

Poartă mândră ce-i purtă
Numai nu te mărită
Poart' unu firu de siminicu
Și mă mai așteapt' unu picu,
Poart' unu firu de majeranu
Și mă mai așteapt' unu anu.

* * *

Părăuțu cu ap' amară
Face-te-ai neagră cerneală
Să-mi incernescu rochiță
Să-mi jătecu pe măicuță.
Că ea bine m'a'nvțătu
Și eu n'o am ascultat.

* * *

*) Crucieru, Kreuzer germ.

Ce mi-i mie de-unu bădițu
 Ca corbului de unu crăcuțu
 Nici de unul nici de doi
 Ca și lupului de oi.
 —Ce mi-i mie de-o drăguță
 Ca corbului de-o crenguță.

* * *

Sciu bine că badea-i dusu
 Și tot mă 'nșală firea
 C'a veni de unde va....

* * *

Pentru tine Ileancă
 Mi-a remasu fânul pe luncă,
 Pentru tine, măi Ileană
 Mi-a remasu fânu 'n poiană.

* * *

Măndr'a sară pe recoare
 Cântă o privighitoare,
 Glasul ei era subțire
 Pentru a noastră despărțire.
 Ea cântă
 Și eară stă
 Că scia că ne-omu lăsă.

* * *

Măndr'a sară am fostu la voi
 Și tu ședeai între doi
 Măndră-asară am fostu la poartă,
 Tu dorme-ai, dormire-ai moartă!

* * *

Vino măndră ne iubimu
 La luat să nu gândim;
 La luat e cu pecatu
 La lasatu e cu banatu.

Măndră măndruleana mea
 Inelul ce mi l'ai datu
 Tare mult mi-a ajutatu,
 Când la inelu mă nitam,
 Pare că te sărutam,
 Și când la inelu mă uitu,
 Atunci par'că te sărutu.

* * *

Astă noapte și eri noapte
 M'a cercatu dorul de moarte
 De m'a cercă și la noapte
 Tot sunt datoru eu c'o moarte.

* * *

Auți măndră, ori n'auți
 Ori tu nu vrei să respunți,
 Cum te strigă badea'n frunză
 Badea'n frunză dintre buțe,
 Din frunzuța mărului
 In gura păreului?

* * *

Când eram in vremea mea
 Șapte măndre-mi trebuea
 Dar acum seracu de mine
 Și de una-mi pare bine.

* * *

Mori bădiță ori te scoală
 Ori imi dă și mie boală,
 Ca să nu ției mâni, poimăne
 Că ai boală fără de mine.

Din colecțiunea lui
 N. Petru.

CORESPONDENȚE,

D-lui S. S. — Ideile și imaginile pre vechi și
 usate; trimeteți alte încercări.

Onor. Societ. de agricol. București. Cu plăcere
 vomu urmă și in anul viitoru cu trimiterea zia-
 rului. *Red.*